

משנה ביצה פרק ד

Mishnah Beitzah, chapter 4

(1) When a person takes jars of wine [on a Festival] from place to place [within the allowable two thousand cubit *tehum*], he may not carry them in a basket or in a hamper [for this is the usual way of carrying them on a weekday,] but he may carry [one or two of them] on his shoulder or in [in hand] in front of him. Similarly, one

א המביא כדאי זין ממקום למקום, לא יביאם בפסל ובקפה, אבל מביא הוא על כתפו או לפניו. וכן המוליך את התבן, לא יפשיל את הקפה לאחוריו, אבל מביאה הוא בידו. ומתחילין בערמת התבן, אבל לא בעצים שבמקצה: ב אין נוטלין עצים מן הסכה, אלא מן הסמודף לה. מביאין עצים מן השדה מן המכנס, ומן הקרפף אפלו מן המפזר.

who carries straw may not let the bundle [of straw] hang down over his back [in the manner of a weekday]; rather, he carries it in his hand. And one may start [using] a heap of straw [on the Festival, even if he did not designate it before the Festival according to the opinion of Rabbi Shimon who maintains that non-designation does not result in it becoming *muktzah*], but [even according to Rabbi Shimon, one may] not [start using] wood from the *muktzah*[-storage space; this wood is usually for building purposes, and is *muktzah mahmat hisaron kis*, i.e., an item that is set aside by its owner for fear of monetary loss and is designated for its specific purpose, therefore, it is *muktzah* and may not be used on the Festival as fuel].

(2) [On a Festival] one may not take [i.e., detach] wood from a hut, [since in the process he demolishes a part of the hut,] but only from [what is] adjacent to it [e.g., reeds leaning on the wall of the hut which are not interwoven with the walls, and therefore are not part of the walls]. A person may bring in from the field [fire]wood that is gathered together [into a pile, and is within one's Sabbath bounds], and from a *karpaif* [i.e., enclosed area], even if the wood is scattered

רבנו עובדיה מברטנורא

א המביא. ממקום למקום. בתוך התחום: לא יביאם וכו'. לתת שלש וארבע כדות לתוך סל או קופה וישאם, משום דנראה כמעשה חול לשאת משאות. ואם אי אפשר לו לשנות מותר: אבל מביא הוא על כתפו. אחת או שתיים, דמוכח דלצורך יום טוב: או לפניו. בידו: וכן המוליך את התבן. להדיסק או לבהמה: לא יפשיל הקופה לאחוריו. שנראה בדרך חול: ומתחילין בערמת התבן. ואף שלא זימנה מבעוד יום ולא היה רגיל להסיק ממנה, דלית ליה להאי תנא מוקצה: אבל לא בעצים [שבמוקצה]. רחבה שאחורי הבתים קרויה מוקצה על שם שהיא מוקצה לאחרו ואין נכנסים ויוצאים לה תדיר, והנך עצים דאירי בהו הכא הן קורות גדולות של ארזים העומדות לבנין, דמוקצה מחמת חסרון כיס נינהו שדמיהן יקרים. ובהא אפילו ר' שמעון דלית ליה מוקצה מודה: ב אין נוטלים עצים מן הסוכה. אפילו סוכה שאינה של מצוה כגון בפסח או בעצרת אין נוטלים ממנה עצים ביום טוב, משום שתירת אהל: אלא מן הסמודף לה. כגון קנים הזקופים סמוך לדפנות ולא נארגו עם הדופן

about [on the assumption that, even in this case, since the wood is secure [from before the Festival] he intended to use the wood, thereby it is considered as prepared, and removed from the category of *muktzah*; however this is not the *halachah*].

What is a *karpaif*? Any [enclosure]

adjoining the town [which is entered with a key]; this is the opinion of Rabbi Yehudah. Rabbi Yose says: Any [enclosure] which one enters with a key, even if it is within the Sabbath bounds [and not adjoining the town is considered a *karpaif*].

(3) A person may not chop up firewood from beams, nor from a beam which was broken on a Festival [even though at present it is only good for firewood; however, since it was *muktzah* at the time the Festival began it stays *muktzah* until after the Festival]. And a person may not chop — [neither] with an axe, nor with a saw, nor with a sickle, but only with a [butcher's] chopper [from a beam that had already been broken before the Festival]. If a room full of produce was closed, and then burst open [on a Festival], a person may take [the produce] out through the breach [the produce is not regarded as *muktzah*, even though it would

רבנו עובדיה מברטנורא

דלא בטלי לגבי דופן לפיכך נוטלין מזהו ביום טוב: מביאין עצים. תלושים: מן השדה. שבתוך התחום מן המכונס: מן הקרפף. אפילו מן המפוזר. מתניתין יחידאה היא ואינה הלכה, אלא הלבנתא אין מביאין עצים אלא מן המכונסים שבקרפף, ומן השדה לא יביא כלל ואפילו מן המכונסים דלאו דעתיה עליהו הואיל ואינן משתמרים שם, אבל מן הקרפף שהוא משתמר ומוקף סביב כשהן מכונסין דעתיה עליהו: כל שסמוך לעיר. ממש. והוא דאית ליה פותחת מפתח שמשתמר, דר' יהודה תרתי בעי סמוך לעיר ופותחת. ומשום דקסבר סתם קרפיפות יש להם פותחת משום הכי לא חש להזכירה: ר' יוסי אומר כל שנכנסין לו בפותחת ואפילו בתוך תחום שבת. כיון דאית ליה פותחת לא בעינן סמוך, אלא אפילו רחוק עד קרוב לסוף תחום שבת. ואם הוא סמוך לא בעינן פותחת. ובסמוך בלא פותחת או פותחת בלא סמוך שרי. והלכה כר' יוסי: ג אין מבקעין עצים מן הקורות. הסודרות בארץ כדי שלא יתעקמו, ועומדות לבנין: ואין מבקעין לא בקרדום. מתניתין חסורי מחסרה והכי קתני, אבל מבקעין מן הקורה שנשברה מערב יום טוב. וכשהן מבקעין אין מבקעין לא בקרדום: ולא במגירה. כעין סכין ארוך מלא פגימות וקוצצין בו עצים עבים, וכלי אומן הוא: במגל. אף הוא כלי אומן, ונראה כרוצה לעשות מלאכה: אלא בקופיץ. סתם קופיץ הוא סכין של קצבים ואינו כלי אומן. ויש מהן שיש לה שני ראשין, ראש אחד רחב ונקרא צד נקבות, וראש אחד צר ונקרא צד זכרות, ואין מבקעין בו אלא בצד זכרות שלו: נוטל ממקום הפחת. ולא אמרינן מוקצים מחמת איסור הן דאין יכול לפתתו ביום טוב ואסח דעתיה מנייהו, דבית דתנן במתניתין מיירי שאינו בנוי

not have been obtainable if the room had not burst open, since the bricks that made up the wall were piled on top of each other but not cemented in place, the prohibition against opening the wall is only by Rabbinic decree]. Rabbi Meir says: [Since the wall is not cemented] he may make a hole at the outset and take out [the produce. The

ממקום הפתח. רבי מאיר אומר, אף פוחת לכתחלה ונוטל: ד אין פוחתין את הנר, מפני שהוא עושה כלי. ואין עושין פחמין ביום טוב, ואין חותכין את הפתילה לשנים. רבי יהודה אומר, חותכה באור לשתי נרות: ה אין שוברין את הקרס, ואין חותכין את הנר לצלות בו מליח, ואין גורפין תנור וכירים, אבל מכבשין, ואין מקיפין שתי תביות

halachah does not follow Rabbi Meir].

(4) A person may not hollow out a lamp [on a Festival, by pressing a finger into a lump of clay], because by doing this he would be creating a utensil. And a person may not make charcoal on a Festival, [for it is technically regarded as a utensil for goldsmiths], nor may one cut a wick in two [thereby creating a second wick]. Rabbi Yehudah says: One may sever it with a flame [i.e., he takes one long wick placing each end in a separate lamp and lights the wick in the center].

(5) A person may not break up an earthenware shard or cut paper in order to roast on it salted fish [which cannot lie on the exposed metal of the grill, as the fish would burn, the aforementioned smeared with oil, are considered making utensils]. Nor may one rake out an oven or stove [if some of its plaster peeled and fell into it, since this would constitute the repair of a utensil; this follows the opinion of the Sages who prohibit preliminary labor required for the preparation of food], but one may press [the ashes] down. One may not place two barrels

רבנו עובדיה מברטנורא

בטיט ובסיד, אלא סידור של לבנים זו על זו בלא טיט, והשתא אין בפחיתתו איסורא דאורייתא הלכך לאו מוקצין נינהו, כי היכי דאמרין גבי טבל דלאו מוקצה הוא שאם עבר ותקנו מתוקן: אף פוחת לכתחלה. דהואיל ואין שם טיט אלא לבנים סדורין זו על זו לא הוי סותר ושרי לפחות לכתחלה. ואין הלכה בר' מאיר: ד אין פוחתין את הנר. ליטול אחת מן הביצים של יוצר חרש ולתחוב אגרופו לתוכה לחקוק נר, מפני שעושה כלי: ואין עושין פחמין. דאינהו נמי כלי נינהו לצורפי זהב, ופתיחה נמי כלי היא להדלקה שצריכה עשיה ותקון: ואין חותכין אותה לשנים. לפי שהוא מתקן כלי. ולמעכה ביד מותר: חותכה באור. נותן שני ראשי הפתילה בפי שתי נרות שצריך להדליקן כאחת. ומדליק באמצע, דהשתא לא מוכח דלתקוני מנא מכוין אלא להדלקה בעלמא. והלכה כרבי יהודה: ה ואין חותכין את הנייר. שנותנין בו שמן, ועומד בפני האש כל זמן שהשמן בתוכו, ואינו נשרף: מליח. דג: אין גורפין תנור וכירים. אם נפל לתוכן מטפולה של תנור ומן הטיח, אין גורפין אותו, דמתקן מנא הוא ואתיא כרבנן דאמרי מכשירי אוכל נפש אסירי: מכבשין. משכיבין את האפר ואת העפר כדי שיהיה חלק. ואם אי אפשר לו לאפות אלא אם כן גרף מותר: מקיפין. מקרבין זו אצל זו.

side by side [with a fire lit between them] in order to set a pot on them [because this resembles building]; nor may one prop up a pot [to balance it] with a wooden wedge, and the same applies to a door [i.e., he may not prop up a door with a wooden wedge, since wood not used for firewood is *muktzah*]; nor may one drive cattle with a staff on a Festival [it appears as if he is driving it to be sold at the market], but Rabbi Elazar the son of Rabbi

Shimon permits this.

(6) Rabbi Eliezer says: A person may take a chip from that which is lying before him [in the house] with which to pick his teeth, and he may gather up [chips] from the courtyard and make a fire, for everything in a courtyard is [regarded as] *mukhan* [prepared, and designated for Festival use]. But the Sages say: He may collect only that which is before him and make a fire [but not from the chips in the courtyard, thus they disagree on two points, a) wood may only be used for burning and is *muktzah* regarding any other usage and b), it may only be collected from that which is in his house, the *halachah* follows the Sages].

(7) A person may not produce fire neither from wood [by rubbing two sticks together], nor from stones [by striking flint], nor from earth [sulfur or

רבנו עובדיה מברטנורא

כמו אין מקיפין בריאה: לשפות. לערוך ולהושיב עליהם קדירה, והאור בין שתי החביות. ואסר לה משום דדמי לבנין: [ואין סומכין] את הקדירה בבקעת. דלא ניתנו עצים אלא להסקה. ובקעת, עצים שנתבקעו: וכן הדלת. אין סומכין אותה בבקעת, דעצים מוקצים הם אצל כל תשיש חוץ מן ההסקה: ואין מנהיגים את הבהמה במקל. משום דנראה כמוליכה למכור בשוק: ו משלפניו. ממה שלפניו בבית: לחצוץ בו שיניו. ליטול בשר החוצץ בין שיניו. ומשלפניו לאו דוקא, דלרבי אליעזר אף מן החצר נמי מותר ליטול, דקאמר כל מה שבחצר מוכן הוא. והא דנקט משלפניו, משום רבנן דפליגי דאפילו משלפניו להדליק אין, לחצוץ לא, דסברי לא ניתנו עצים אלא להסקה: והכמים איומרים מגבב משלפניו ומדליק. אבל מן החצר לא, דהואיל וקסמין דקין הן וטורח לקוששן ולגבבן, מאתמול לאו להכי קיימי. ודקאמרת נוטל קיסם לחצוץ בו שיניו, אנן אית לן דאף משלפניו לא יטול אלא להדליק, דלא ניתנו עצים אלא להסקה. ובתרתיה פליגי. והלכה כחכמים. ואין מותר לטול קיסם לחצוץ בו שיניו אלא מאבוס של בהמה, ולא יחתכנו ויתקנו לכך, אלא אם כן היה לח וראוי למאכל בהמה, שכל דבר הראוי למאכל בהמה מותר לחתכו בין ביום טוב בין בשבת ואין בהם משום תקון כלי: ז אין מוציאין את האור. משום דמוליד ודמי למלאכה, שבורא האש הזה ביום

לשפת עליהן את הקדירה, ואין סומכין את הקדירה בבקעת, וכן בדלת, ואין מנהיגין את הבהמה במקל ביום טוב ורבי אליעזר רבי שמעון מתיר: ו רבי אליעזר אומר, נוטל אדם קיסם משלפניו לחצוץ בו שיניו, ומגבב מן החצר ומדליק, שכל מה שבחצר מוכן הוא. ויחכמים אומרים, מגבב משלפניו ומדליק: ז אין מוציאין את האור לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן העפר ולא מן

phosphorous], nor from water [in a glass, used as a magnifying lens]; nor may one make tiles red-hot in order to roast on them [if they are new tiles, since by heating new tiles they strengthen them and one thereby

המים, ואין מלבנין את הרעפים לצלות בהן. ועוד אמר רבי אליעזר, עומד אדם על המוקצה ערב שבת בשביעית, ואומר, מכאן אני אוכל למחר. והכמים אומרים, עד שירשום ויאמר, מכאן ועד כאן:

finishes a utensil]. Rabbi Eliezer further said: [Since figs which were set aside for drying, are not considered edible until they dry, therefore it must be redesignated for use on Sabbath. However,] a man may stand near his drying figs on the eve of Sabbath in the *shemittah* year [when tithing is not necessary] and say: "From this part, I will eat tomorrow." [and that which he selects is considered retroactively designated as food using the principle of *bereirah*]. But the Sages [do not hold of the retroactive principal of *bereirah* and] say: Only if he marks it and says: ["I will eat] from here to there."

רבנו עובדיה מברטנורא

טוב: מן העפר. יש קרקע כשחופרין אותה מוציאה אור ממקום מחפורת שלה: ולא מן המים. נותנין מים בכלי זכוכית לבנה ונותנו בחממה כשהשמש חם מאד והזכוכית מוציאה שלהבת, ומביאם נעורת ומגיעים בזכוכית והיא בוערת: רעפים. כלי חרס חלולים באמצען שמכסים בהן הגגות: ואין מלבנין. באור, את הרעפים. דוקא ברעפים חדשים, משום דמשוי ליה מנא בהיסק זה, שהן מתחטמין ומתחזקים על ידי האור: ועוד אמר ר' אליעזר. משום דתני אחת לקולא גבי מוקצה והדר אמר אחריתי, קאמר ועוד: עומד אדם על המוקצה. הצריך הזמנה, והזמנה מועלת לו: ערב שבת בשביעית. שאין מעשר נוהג בה ואין מחוסר אלא הזמנה. והוא הדין במעושר ובשאר שני השבוע. אלא אורחא דמלתא נקט, דסתם מוקצה לאו מעושר הוא, דגרורות וצימוקים הן סתם מוקצה, ואין רגילין לעשר קודם גמר מלאכה: מכאן אני נוטל למחר. וסגי בהכי: עד שירשום. בסימן, דאין ברירה והלכה כחכמים: